

# המקנא פרק ראשון סוטה

## עין משפט נר מצוה

א [מיי] פ"א מהל' סוטה  
ה' יד טו"ע אה"ע פ"י  
קעמ פט"ו מ' ד':  
ב ג מ"י פ"ד מהלכות  
סוטה ה' יח ופס"ו  
מהל' אשפות ה' יח  
טו"ע אה"ע פ"י קעמ  
סעף כ"א:  
י ד מ"י פ"ב מהלכות אכל  
הלכה ו סמנ עשין נח  
ולאין ר"ה טו"ע י"ד  
סמנ עשין נח:  
יא ה מ"י פ"ט מהלכות  
סוטה הלכה יד סמנ  
עשין נח ולאין ר"ה טו"ע  
ש"ע י"ד סמנ עשין נח:  
ט:

## תורה אור השלם

1. ויקנא י? לארצו  
והחל על עמו:  
ויאל ב יח  
2. ועבר עליו רוח קנאה  
וקנא את אשתו והוא  
נטמאה או עבר עליו  
רוח קנאה וקנא את  
אשתו והיא לא  
במדרב ה' יד  
3. ויצא משה ויעבירו  
קול בפתח לאמר איש  
ואשה אל יעשו עוד  
מלאכה לתורנות הקדש  
ויקרא העם מקהבאי:  
שמות לו י  
4. דבר אל בני ישראל  
אמרת אליהם איש איש  
ביתו תשקעו ואתם תעבדו  
ב' עמל: במדרב ה' יב  
5. ועבר לכם כל הלחץ  
את הירדן לפני י? עד  
הורישו את ארצו  
במדרב לב טא  
6. ויאמר משה אליהם  
אם יעבירו בני ד' ובני  
ארבע אתכם את הירדן  
כל הלחץ למלחמה לפני  
י? ונבדשה הארץ  
לפניהם ותתקם להם את  
ארץ הגלעד לאחיהם:  
במדרב לב טט  
7. ולאחיותו בתחלה  
הקדוה אליו אשר לא  
יהיה לאיש לה שמואל:  
ויקרא כא ג  
8. והתנחלתם אתם  
לבניכם אתרבים לרשת  
אתה לעולם בהם  
תעבדו ובאחיכם בני  
ישראל איש באחיו לא  
תורה ב פקד:

9. לא תשקע את אחיו  
בלבדך הובח וזכית את  
עמיתך ולא תשא עליו  
חטא: ויקרא יט יז  
10. ויאמר י? אל משה  
אמר אל הכהנים בני  
אהרן ואמרת אליהם  
לפניהם לא יקראו בשמי:  
ויקרא כא א  
11. בי אם לשארו הקדש  
אליו לאמו ואביו ולבנו  
ולבתו ולאחיו:

ויקרא כא ב

רבי ישמעאל אומר רשות. תימה לרבי וכי לית להו הא דאמר  
בשלהי מסכת מכות (דף כג:) שש מאות וי"ג מנות נאמרו  
למשה מסיני וכי לרבי ישמעאל דאמר רשות זכר להו או לר' עקיבא  
טפי להו ונראה דבשאר מנות דמפיק ר' ישמעאל מקרא עבד ליה ר'

עקיבא אסמכתא ודריש ליה לדרשה  
אחריתי צירושלמי אמרי' דר' אליעזר  
אמר חובה ואין להקשות הא אמרינן  
לעיל המקנא דיעבד אין אלמא קסבר  
אסור לקנאות דמנא דידן דוקא דמני  
כי הך לישנא קצירא ליה הכי אכל  
ר' אליעזר לא קצירא ליה הכי והכי  
נמי אמרי' צפ' קמא דקידושין (דף כה.)  
וגאל את ממכר אחיו ר' אליעזר אומר  
חובה וצברק השולח (גיטין דף נח:)

נמי י אמרינן לעולם דהם מעבדו חובה  
ואין להקשות נמי מפ"ב דמכות (דף  
יב:) דאמר ר' עקיבא ור"ה גואל הדם  
רשות מי כתיב ור"ה והכא אמרינן  
וקנא חובה דשאני הכא משום דכתיב  
תרי קניינן אכל קשיא מירושלמי דרבי

יהושע אמר התם רשות ומפרש טעמא  
אמאי דר' יהושע כתיב היכל דבית  
היכל אומרים אפי' הקדימה מבשילו  
לפוס כן הוא אמר רשות ר"ה לקנא  
יקנא ר"ה לגרש יגרש והא ר' עקיבא  
מיקל התם טפי מבית היכל ואמר  
התם אפילו מנא אחרת נאה הימנה  
מגרשה ואפי' הכי אמר חובה והתם  
צירושלמי פליגי רבי אליעזר עליה

דר' יהושע ואמר חובה ואמר אמאי  
דר' אליעזר כתיב שמאי דבית שמאי  
אומרים לא יגרש אדם את אשתו אלא  
א"כ מנא דה ערות דבר מנא דה  
דברים כעורים לגרשה אינו יכול  
שלא מנא דה ערוה לקיימה אינו  
יכול שמנא דה דברים כעורים לפוס  
כן הוא אמר חובה והא תנא משום  
בית שמאי אין לי אלא היוצאת משום  
ערוה מנין היוצאת משום דראשה  
פרוע ודלדיה מפורמין חרעומיה  
חלולות (ט"ז) כי מנא דה ערות דבר  
אמר רבי מנא קיימת כאן צעדים  
וכאן שלא צעדים ותימה לפי הירושלמי

כיון דתליא קינו צירושלמי הוה ליה  
למיתמי סוטה צמר גיטין וצמר נדרים  
נוזר כסדר פרשיות וצמר נזיר נדרים  
וצמר נדרים כחובות:

**א נשנית א"א בשביל דבר  
שנתחדש.** תימה לרבי היכא

דאיכא למדרש כי הכא אמאי לא  
דרשין לה כדאמר ג' קל וחומר  
מילתא דאחיה מקל וחומר טרם  
וכתב לה קרא ואפילו הכי היכא  
דאיכא למדרש דרשין י? וכן צפרק כל  
שעה (פסחים דף כד:) כל היכא דאיכא  
למדרש לא מוקמינן ליה בלאוי ימירי:  
ל"ה ישמא מצוה. וי"מ לעוסק  
במזוה דאמרינן צסוק פרק  
משום מלחמה (לקמן דף מד.) ולטמאות  
צעל כחור אס לא ירלא לעלמות  
כדאמר צפרק טבול יוס (נחמס ק.)  
מעשה ציוסף הכהן וכו':  
ורבי

דר' ישמעאל אידי דכתי' <sup>10</sup> אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא  
יטמא בעמיו איצטריקא למיכתב לה יטמא ור' עקיבא מבי <sup>11</sup> אם לשארו נפקא  
לה יטמא למה לי לחובה ורבי ישמעאל <sup>12</sup> לה מיטמא ואין מיטמא לאיבריה  
ורבי

(חולין דף קכח:) אבר מן החי מטמא כאבר מן המת ואיצטריך לה למעוטי איצטריה:  
אס

אלמא קסברי דאסור לקנאות. כיון דאמר לישן הטלת קנאה הוה  
אלמא אסור: ולמ"ד מותר לקנאות מאי לישן קינוי: ויקנא ה' נארו.  
התרה צילק וחסיק וגזס שלא יסחיתו עוד את ארצו דבשילוח גוצאי  
משמע פרשה לעיל. נארו על ארצו כמו וישאלו אנשי המקום לאשמו

(בראשית כו) על אשמו האתם תריבון  
לצעל (שופטים ו): אדם עובר עבירה.  
כגון אשה פרוה עוברת בסתר:  
והקצ"ה מכריו בגלוי. שנותן בלז  
צעלה לקנאות לה והדבר מתפרסם  
בגלוי: ואין עבירה גרמין: לישן  
הכרזה. הקצ"ה ממכין להעביר  
קול: רגלים לדבר. שנטמאת: והא  
כי כסי קינוי צמר ססירה ועומאה.  
דליתיהמנה צה עד אחד כתיבי ונסמרה:  
והיא נטמאה ועד אין צה וגו' וסמין  
ליה ועבר עליו וגו' אלמא בלא קינוי  
נמי עד אחד מהימן צטומאה: ועבר  
לכס כל חלון. צבני גד וצבני ראובן  
כתיב שהיה משה מנא אותם לעבור  
עם יהושע את הירדן: פסונו. מוכיח  
לדנא הוא: נכנסה צו רות. ממרוס.  
ולקמן מפרש רות טהרה או רות טומאה

ע"י שטן הכא להחטיו להקניט את  
אשתו: רצון. דבי רב אשי אמרי  
רוח טומאה: רות טהרה. ששונה  
את הפריאות: ומססנא כמ"ד. דרוח  
דקאמר רבי ישמעאל טהרה היא:  
דתינא. דקאמר רבי ישמעאל רשות.  
פלוגתא דר' ישמעאל ור' עקיבא לקמן  
מפרש דעממיה: שפיר. אי רשות אי  
חובה: ר' עקיבא אומר חובה. שאסור  
לשחרר עבד: צל הסורה. צל  
עשה שצמורה א"כ אין לך מנות עשה  
לרבי ישמעאל חובה: דתינא לא  
גרסין אלא הדר ונקיט למילתיה  
לפרוש כל חדא צל נפשה: נלפי.  
כמו אחרי שאמרה חובה ששקור לה צל  
עמנו לדי שאה וסגר: יכול אף זה  
כן. שיראה את אשתו עוברת על דת  
יהודית נסמרת עם שמייה לא יקנא  
לה. כלפי לישן כנגד: פלוגתא לומר  
וקנא. אס ר"ה לקנא הרשות צידו.  
ומשום דאי לא כתיב קרא הוה  
אמינא דאסור הוא דל"ר ישמעאל  
הכא רשות אכל צל מנות עשה  
בצמורה לא אמר הכי: קינוי אחרינא  
כתיב. ועבר עליו רוח קנאה וקנא  
את אשתו והיא לא נטמאה חד לרשות  
וחד לחובה: ורבי ישמעאל אמר  
לך אידי דבני נטמא למיכתב והיא  
נטמאה והיא לא נטמאה שספק  
הוא צדיק ואעפ"כ אסרה הכתוב  
מספק כתב נמי וקנא אחרינא.  
ואף ע"ג דמני למיכתב הכי ועבר  
עליו רוח קנאה וקנא את אשתו  
והיא נטמאה או לא נטמאה אפילו  
הכי אחריה דקרא לחזור ולשנות  
את האומר מפני דבר אחר המתחדש  
בכפילות: איצטריך למיכתב לה יטמא.  
לומר שמותא ליטמא לקרובים הללו:  
מי אס לשארו נפקא. לנפש לא יטמא  
צעמיו כי אס לשארו הקרוב אליו  
לאמו ולאביו וגו' ולאחותו הצמולה  
וממילא שמעינן דמיטמא לאלו:  
לה יטמא. אס מתה ואינו מטמא  
לאצטריה אס אחד מאלו מוכה  
שחין ואצטרי נופלין אין מיטמא  
לכן דקיימא לן בצעור והרעוב

(א) [לעיל ג.] (ב) [לעיל ג:]  
מה ג.א. (ג) וזכתי ק.  
(ד) גיטין לה. (ה) [פסחים  
סו: יבמות נד: ושם נסמין].  
(ו) ב"ק סד: שטותי יט.  
מנחות י. (ז) מיר מג:  
(ח) [בבבא זב. ט] צ"ל אמה  
ר"ל. (י) [פסחים יח: ועוד  
י"א פסחים צ"ח].  
(כ) [פסחים עז:].

## הגהות הב"ח

(א) ג' א"י ס' דכתיבי  
ונסמרה והיא נטמאה  
ועבר צמר ססירה:  
(ב) תוס' ד"ה ר' ישמעאל  
וכי חרעומיה חלולות  
מנין מ"ל לן מנא:

## גליון הש"ס

ג' פ"י טח האמריה  
ובי. ע"י מדרש פק  
הנול קמא פ' קליח:

## הגהות מהר"ב

## רשנבורן

[א] ג' שדאמר א"ש פ"י  
תשעה אשמו. ע"י  
במדרש צ"ח אפי'  
דליל פ' טהר ומדכתיב  
מטה ר"ל לישן שטות:

## מוסף רש"י

לעולם בהם תעבדו  
רשות. משום דכתיב  
בשענה אומות תהיה כל  
שמה. איצטריך למיכתב  
מני המושבים לעולם דהם  
מעבדו להחיר את משאר  
אומות הכא על הכנענות  
שהיא משענה אומות  
והולד כן שאתה רשאי  
לקנותם בעבד (גיטין נח:).  
לה מיטמא. כשהיא  
שלמה. ואין מיטמא  
לאיבריה. שס' נפיר  
ממנה אבר, כין כתיב כין  
במטה. אינו מיטמא לה.  
לפי שאין אדם מיטמא לא  
לה ולא על אחד משאר  
קרובין על אבר מן החי,  
לפי שאינו יכול להחזיר  
לממות שהיא מתחילה,  
והוא הדין נמי לאבר מן  
המת. שאין כין אבר מן  
המת לאבר מן החי אלא  
בשר הפורס (שם).